

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Mašni rezponzoriji.

Gola resnica je, kar pravi F. J. Battlog, da se v cerkveno-glasbenem vprašanju národ ne dá kar na vrat na nos v kot potisniti, ker ima pri njem tudi svoje pravice in dolžnosti. „Národu manjka dandanes še liturgične izolike, in preden mu je ne damo, je splošna cerkv.-glasbena reforma jako težavna ter odvisna od slučajev t. j. od posameznih oseb. Ako se v srenji nahajajo spretni možje, imamo ondi dobro cerkveno petje; ako ne, tudi povoljnega petja ni. Toda celò najspretnější možje često napravijo prisiljen bankerot. Vse to prihaja od národa. Razlagajmo mu liturgijo in cerkveno leto, — potem bomo s koralnim in umetnim petjem lahko razpolagali“. — Leté besede so mi prišle na misel, ko sem nedavno čul veselo vest o nekem kraji v hribih, kjer je vrli g. župnik, ki ima za cerkv. petje glavo in srce na pravem mestu, vpeljal skupno petje pri slovesni sv. maši, vsaj gledé mašnih rezponzorij. „C. Gl.“ je sicer že večkrat omenjal, kako bi bilo lepo, ako bi mašniku ves národ odpeval; tudi je mnogo pisal o posameznih spremenljivih in stalnih pesmih sv. liturgije: vendar ménim, da ne bode odveč, ako poda svojim bralcem daljšo razpravo o mašnih rezponzorijih z namenom, da bi tudi drugod posnemali „hribovskega“ župnika in njegove župljane.

Sv. maša je najsvetejša daritev Jezusa Krista, daritev neskončne vrednosti, kateri naša pobožnost in udeležba sama ob sebi ničesa ne more pridati niti odvzeti. Ona je pa tudi naša daritev v pravem pomenu; kajti Krist se je nam v sv. zakramentu popolnem dal, da po njem in ž njim Bogu največje češčenje skazujemo, po njem spravo in milost dosežemo. Dasi tudi Krist sam daruje in to samega sebe, in akoravno mašnik v osebi Kristovi sam molitve izgovarja, sam daritev izvršuje, vendar vsi navzoči z mašnikom skupej darujejo v tej meri, kolikor se s Kristovo daritvijo sklenejo ter molitvi in dejanju mašnikovemu pobožno sledé. V tem smislu govoré vsi razlagovalci sv. maše, da je najboljši način pri sv. maši biti oni, da se z mašnikom zedinimo ter mu v vsem, kar dela, sledimo, spominajoč se resnice, da smo v cerkvi zbrani ne le za zato, da sv. mašo poslušamo, ampak tudi zato,

da z mašnikom vred telo in kri Kristovo darujemo. Na to kaže tudi prejasno vsa uredba sv. maše, ker se v njej od konca do kraja gledé molitve in odgovorov med mašnikom in ljudstvom nahaja tesna in živa vzajemnost, katera se jako krasno kaže v slovesni peti maši. Mnogo tega, kar pri tihi maši služabnik v imenu vernih mašniku odgovarja, poje pri slovesni maši zbor v imenu ljudstva, in so zlasti kratki, a pomenljivi in jedrnati odgovori ali respnзорiji, po katerih se verniki s Kristovo daritvijo združijo in si mašnikovo daritev prisvojijo. Toda tudi po tej strani je naša služba božja nekaka podoba one v nebesih, pri kateri velika množica izvoljenih v vzvišanem vzajemnem petju z angeli Bogu večno hvalo in čiščenje prinašajo: „Klicali so z močnim glasom rekoč: Slava našemu Bogu, sedečemu na prestolu in jag-njetu! In vsi angeli . . . popadali so pred prestolom na svoja obličja rekoč: Amen. Čast in slava in modrost in hvala, moč in krepost bodi našemu Bogu vekomaj! Amen!“ — Obrnimo svojo pozornost na to reč ter natančneje preiskujmo po vrsti 1. pozdrav mašnikov, 2. amen, 3. vzajemno petje pred pred-glasjem in 4. petje konci maše (Ite missa est in Deo gratias).

1. Pozdrav mašnikov. — Sedemkrat se mašnik obrne med mašo do vernikov z glasnimi besedami: *Dominus vobiscum*, Gospod z vami! To je pozdrav in ob enem krepko voščilo. Že v stari zavezi rabil ga je Booz pri svojih ženjih, ki so mu odzdravljali: Blagoslôvi te Gospod! V novi zavezi prinesel ga je Gabriel Mariji: *Dominus tecum*, Gospod je s taboj, in kaj radi so ga rabili apostoli konci svojih listov. (Gal. 6, 22; 2. Tim. 4, 22).

Častitljive in svete so toraj te besede gledé svojega vira; brez dvojbe bile so tudi že od nekdaj pri sv. maši v navadi. Enako častitljiva in sveta je tudi njihova vsebina. Kajti mašnikov pozdrav ni le sama zunanja oblika dvorljivosti, marveč resnična želja blagoslova božjega, polna čez-naturne moči, tako, da pri onih, ki jo s pripravljenim srcem sprejmo, tudi to učini, kar njene besede izražajo. Oni (apostoli in mašniki) ne izgovarjajo, kakor pravi sv. Avgustin, samo z ustmi, ampak delé, česar so polni. Na isto nas opomina tudi mašnik, ki prej altar poljubi, preden roki k pozdravu raz-prostre: mašnih poljubi altar, kakor bi hotel sam od Krista blagoslov sprejeti in ga takoj potem národu dati. In kaj more tudi mašnik boljšega in imenitnejšega želeti in dati, kakor kar besede *Dominus vobiscum* v sebi hranijo? Kjer je Gospod, ondi je milost, je mir in veselje, blagoslov in zveličanje! Ako je Gospod z nami, dodeli nam moč in veselje k dobremu, krepost v vsih bojih in skušnjavah, tolažbo in srčnost v trpljenju in trudu. „Ako je Gospod z nami, kdo bode zoper nas? (Rim. 8.) Ako smo si gotovi ljubezni in pri-jaznosti božje, ako ž njim v zvezi živimo in ostanemo, tadaj smemo zaklicati: „Ako bi tudi hodil po smrtni senci, nič hudega se mi ni bati, ker si ti, o Gospod, pri meni“. (Ps. 22, 4.) Navzoči verniki (ozir. v njihovem imenu mašni strežnik ali pevski zbor) odzdravijo mašniku z *Et cum spiritu tuo*, in s tvojim duhom. Saj že dvorljivost sama zahteva, da odgovorimo na prijazen pozdrav. Verniki pa mašniku isto želé, kar jim je sam želel: tudi s taboj bodi milost, mir ter pomoč Gospodova. Saj o nobenem drugem času mašnik mi-losti in pomoči Gospodove bolj ne potrebuje, kakor pri daritvi sv. maše, pri obhajanju največjega čudeža. Ne pravimo pa: „in s taboj bodi Gospod“,

ampak „s tvojim duhom“, ker tù gré za duhovno, t. j. čeznaravno, božjo daritev, pri kateri duh, duša in srce mašnikovo zlasti božje pomoči potrebuje, da jo s čistostjo, spoštljivostjo in pazljivostjo izvrši.

Kako lepo se v tem pozdravu in odzdravu ona tesna zveza izraža, v kateri morata pri sv. daritvi mašnik in národ biti! Mašnik moli za národ in národ za mašnika. Resnica je, kar pravi nek razlagovalec: Pozdrav, tolikrat ponavljen, prekrasno kaže vedno soglasje med mašnikom in národom v posameznih molitvah ter opomina na to, da naj se verniki v vsim z mašnikom združijo“. Drugi piše: „Le-ta vzajemni pozdrav pomenja edinstvo v mišljenju in v čutilih med národom in mašnikom“.

Toda pomen mašnikovega pozdrava s tem še ni dognan. Dasi tudi njegova vsebina v obče vedno ista ostane, vendar je njegov pomen na različnih mestih sv. máše tudi različen.

Kadar mašnik pred zbirno molitvijo (kolekto) národu Gospoda v srce želi, tadaj hoče vernikom čeznaravno pomoč, luč in moč k pobožni in popolni molitvi izprositi; in to željo mu takoj navzoči vrnejo. *Dominus vobiscum — Et cum spiritu tuo* je toraj vzajemna molitev za milost božjo, da bi mogli prav moliti in pravo zahtevati, ker je vsa naša moč le iz Boga in brez Krista nič blazega storiti ne moremo. (2. Kor. 3, 5; Jan. 15, 5.) Molitev zahteva milosti Božje, brez katere ni mogoča. Ne vemo, česa naj bi prosili, kakor se spodobi; in zato mora duh naši slabosti pomagati. Dà, sv. Duh sam prosi za nas z neizrekljivimi zdihljeji (Rim. 8, 26.) t. j. on vzbuja v nas željo po molitvi, on nam deli pobožnost in vstrajnost v molitvi, on stori, da so naše molitve Bogu dopadljive in nam zaslužljive.

Drugič se rabi vzajemni pozdrav pred slovesnim branjem sv. evangelija. Tù gré za to, da se vesela vest našega odrešenja prav oznanjuje, verno sprejme in spolnuje. Mašnik želi vernikom milost Gospodovo, da bi bila njihova srca rodovitna tla za seme nebeško. Národ pa z odgovorom „in s tvojim duhom“ spoznava, da bode mašnikov govor brez sadu, ako ga ne oživi duh Gospodov. Ne zadostuje, da glas besede na naše uho bije; marveč treba, da duh resnice sè svojo nebeško lučjo nas tudi znotraj uči, da moremo prečudno visokost in globočino ter neizmerno bogastvo sv. evangelija razumeti in ljubiti. Dalje mora duh Božji naša srca sè skrivnostno močjo navdajati in na-se vleči, da se z vsim svojim mišljenjem, hotenjem in ravnanjem besedi božji odkritosrčno podvržemo in udamo. Živa, jasna in topla vera je dragocen dar, ki ga nam Bog dá, ob enem pa tudi krepost, ki si jo moramo pridobiti in pomnožiti. Z vzajemnim pozdravom izprosita toraj mašnik in národ drug drugemu milost Gospodovo, t. j. luč in pomoč, da večne resnice radostno verujeta in spolnujeta. Naj bi se ta želja vedno nad nami izpolnjevala in ob enem v nas vzbujala vroče hrepenenje po nebeškem kruhu božje besede, katera je duši najzdravejša in najtečnejša hrana.

Tudi prvi glavni del sv. máše ofertorij se vpeljuje z mašnikovem pozdravom. Kakor sta se pri kolekti mašnik in národ k molitvi zedinila, enako se združujeta k darovanju posvećenín. Drug za drugega prosita, želeč si, naj bi Bog sè svojo milostjo in pomočjo jima pomagal z živo vero in ponižnim srcem obhajati sv. daritev ter ž njo darovati samega sebe kot

živo in dopadljivo žrtvo. Tudi je pozdrav mašnikov in odzdrav narodov na tem mestu nujen opomin na Izveličarjeve besede: „Kadar svoj dar k altarju prineseš in se spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti svoj dar pred altarjem pa pojdi in spravi se s svojim bratom; potem pridi in opravi svoj dar“. (Mat. 5, 25.)

Začetkom prekrasnega slavo- in hvalospeva neposrednje pred sv. izpremenjenjem t. j. pri predglasju ali prefaciji se vzajemni pozdrav med mašnikom in narodom zopet ponovi. Čim bolj se čas sv. izpremenjenja bliža, ko se imajo nebesa odpreti in iz njih kralj večnega veličanstva v podobno kruha se ponižati, tim potrebnejša je mašniku in narodu pomoč od zgoraj. Narod naj pri prefaciji srce k nebu povzdigne in svoj glas s petjem nebeščanov združi, naj nekoliko trenutkov ponižno z angeli moli na altar prihajajočega Boga, mašnik pa naj gleda, kako se po njegovih besedah v njegovih rokah največji čudež godi: vprašam, kako bi bilo to mogoče brez milosti od zgoraj, katera srce kvišku vleče in je z živo vero in svetim spoštovanjem napolnuje?

V posebni obliki ponavlja se mašnikov pozdrav neposrednje pred sv. obhajilom. Med tem ko mašnik z koščekom sv. hostije trikratni križ nad kelihom dela, poje: *Pax Domini sit semper vobiscum* — mir Gospodovi bodi vedno z vami, na kar v imenu naroda strežnik ali pevski zbor odgovori: In s tvojim duhom. Mir, ki ga tu mašnik naznanja in želi, se je sklenil po spravi smrti Jezusovi (Kol. 2, 20.) in po njegovem častitljivem vstajenju. Le-ta mir se dušam deli po udeležbi njegove sv. daritve, t. j. po vžitju sv. zakramenta, ki se imenuje vez ljubezni in miru. Mir z Bogom mora že v srcu prebivati, kjer se hoče Gospod in Bog miru nastaniti; in prav zato naznanja mašnik mir ravno pred sv. obhajilom. Kjer se pa Gospod nastani, tje prinese saboj svoj „mir, kakoršnega svet ne dá niti dati ne more“, „mir, kateri ves um presega“. (Filip. 4, 7.) Ta mir obsega najimennitnejše in najdražje, česar si moremo želeti in izprositi za čas in večnost.

Kakor pred prvo „oracijo“, tako se mašnik tudi pred zadnjo (poobhajilno molitvijo) se svojim pozdravom do vernikov obrne. S koliko veselim zaupanjem smé zdaj govoriti: „Gospod bodi z vami“, ko je ravno Gospoda vsega življenja in miru, vir vsih milosti in blagrov v svoje srce sprejel! In s koliko prisrčnostjo morejo zdaj verniki odvrniti: „in s tvojim duhom“ — ko so videli, da se je Gospod z mašnikom zedinil in ko se jim „mir Gospodov“ ni le naznanil, marveč tudi zagotovil z dopolnjeno daritvijo! Zadnjič ponovi se *Dominus vobiscum* po poobhajilnih molitvah (postcommunio). Pozdrav hrani tu v sebi najpred opomin, da zahvala za prejete milosti in zlasti za sv. obhajilo ne neha potem, kadar vernik hišo božjo zapusti, marveč da naj se razteza na ves dan. Gospod, katerega ste prejeli, bodi z vami, na vsih krajih, na vsih potih, pri vsih opravilih, da se uresničijo besede: „Kdor jé moje meso, in pije moja kri, ostane v meni in jaz v njem“. Dom. vob. je pa tudi želja, da naj bi Gospod, s katerim smo se pri sv. daritvi tesneje sklenili, ves dan sè svojo milostjo pri nas ostal, v veselju in žalosti, pri delu in trudu, da bi bil z nami kot dobri pastir, ki nas vodi in pase, ki je naša palica in podpora; da ostane pri nas, kadar se dan nagne in se zmračí, da „čujemo s

Kristom in v miru počivamo“. — O da bi vendar pomen krasnega mašnikovega pozdrava vsi bolje razumevali in cenili; da bi ga vedno s dobro pripravljenim srcem sprejemali in hvaležno na-nj odgovarjali, in se tako udeležili blagoslova, ki ga v sebi hrani!

2. *Amen*. — Z mašnikovim pozdravom prosijo mašnik in verniki drug za drugega. Prosijo pa tudi drug z drugim, ker se verniki z odgovorom „Amen“ z mašnikovo molitvijo združijo. Besede „*Oremus*“, „molimo“ in „*Orate fratres*“, „molite bratje!“ v zvezi s pomenljivim obredom razprostranja in povzdigovanja rôk vselej vernike glasno opominjajo ter od njih nujno zahtevajo, ne le v obče moliti niti le s pobožnim srcem moliti — saj to se razumi že samo ob sebi; čemu bi sicer hodili v hišo molitve? — marveč tirjajo, da svoje prošnje z mašnikovimi prošnjami zedinijo. Molitev mašnikova ima biti molitev národa. Zato zovemo cerkveno molitev tudi „kolekto“ t. j. zbirno molitev, ker so v njej vse želje in prošnje pri sv. daritvi navzočih, dà vse cerkve zbrane ter v enoto združene. Mašnik, poklicani srednik med Bogom in národom, je le namestnik, po katerem cerkev in njeni otroci „molitve in prošnje“ na prestol božji pokladajo. Le-ta skupna, kakor le iz enega srca in enih ust puhteča molitev je ona, kateri zlasti velja obljuba: „Kar boste Očeta v mojem imenu prosili, vse vam bode dal“, in „kjer sta dva ali so trije v mojem imenu združeni, ondi sem jaz med njimi“.

Molitev mašnikova pa postane molitev národova po besedi „Amen“. Kakor je besedica kratka in priprosta, tako globok in pomenljiv je nje pomen. Tolkokrat je prihajala iz ust Izveličarjevih, pravi rimski katekizem, da je sv. Duhu dopadlo jo v cerkvi ohraniti. Vira je hebrejskega in pomenja dvoje. Kadar se rabi konci verskega stavka ali češčenja božjega, tedaj izrazi veselo pritrjevanje. V tem smislu se poje konci Glorije in Krede. Kadar pa z „Amen“ kako molitev zaključimo, potem izraža živo željo, da bi se to izpolnilo, kar smo prosili; toda ob enem hrani v sebi tudi potrdbo tega, česar smo prosili. Ako toraj mašnikovi molitvi „Amen“ pristavimo, pravimo: Tudi mi prosimo, za kar si molil; naj se spolni, česar si prosil! Ako s pobožnim srcem „Amen“ odgovorimo, je ravno tako dobro, kakor da bi bili vsako besedo z mašnikom molili. „V tej edini besedi“, pravi pobožni *de Ponte*, „se vse nahaja, kar je mašnik z mnogimi besedami povedal, in mogoče je to edino besedo s toliko prisrčnostjo izgovoriti, da si ž njo nič manj zasluženja ne pridobimo, kakor ko bi bili vse izgovorili. Kajti Bog pri molitvi ne gleda na mnogo število besedi, ampak na prisrčno pobožnost“. Kako lahko si toraj moremo molitev sv. cerkve in mašnika za svojo narediti, ono molitev, katera gledé moči in lepote vsako drugo presega! In s koliko drugačno pobožnostjo ter s koliko večjo koristjo bi se lahko sv. daritve udeleževali, ako bi pomen besede „Amen“ bolje razumili!

Pomen „Amen-a“ bodemo pa stoprav potem prav razumili, ako si one dele sv. maše, pri katerih verniki z glasnim in slovesnim „Amen-om“ odgovarjajo, bolj natanko ogledamo.

Ne oziraje se na kolekto, v katerih cerkev zlasti onih milosti prosil, katere se z dotičnim praznikom ali njegovo skrivnostjo ujemajo, in ne oziraje

se na poobhajilne molitve (*postcommunio*), s katerimi se navadno za prejete milosti zahvaljujemo ali prosimo, da bi se v nas utrdile: zaklepajo se tudi tihe molitve mašnikove (*orationes secretae*) pri darovanju, kakor tudi nekatere molitve kánona z „Amen-om“. Ko je mašnik popolnem tiho kruh in vino daroval, tiho vernike z „orate fratres“ k molitvi pozval, in v skrivnostni tihoti sam nekoliko trenutkov molil, povzdigne svoj glas k slovesni pesmi: *Per omnia saecula saeculorum*, na kar se z „Amen-om“ odgovori in predglasje (*praefatio*) začne. Besede „per omnia saecula etc. pa niso nič drugega, kakor zaključek prejšnjih molitev: kar je mašnik natihoma molil, naj po „Amen-u“ postane vsih vernikov skupna molitev. Prelepe so besede pobožnega škofa, kateri pravi: „Kadar mašnik poje, verniki nič boljšega storiti ne morejo, kakor če v srcu njegovim besedam pritrdijo, ako jih tudi ne razumé, — če za isto prosijo, kar mašnik, in ako bi njegovih prošenj tudi ne poznali.

Prvi kristijanje so to delali med tem, ko se je liturgija le po ustmenem izročilu zasajala, in potem še nekoliko časa; odgovarjali so le na molitve, ki jih je mašnik tiho opravljal z „Amen-om“. „Tako bodi“ — čín vere, prevzvišen v svoji priprostosti, kakor da bi bili hoteli reči: mi ne vemo, kaj bi bilo najboljše za nas, à Bog že vé; mi ne vemo, kaj Boga najboljše pove-ličuje, à cerkev vé. Cerkev pa je molila, ker je v njenem imenu ter po njenem ukazu mašnik molil; cerkev je položila na njegove ustnice molitve, ki jih je govoril; mi se ž njimi zlagamo, naj že bodo kakoršnekoli — nič boljšega si ne moremo želeti, kakor kar cerkev zahteva, nič boljšega ne moremo reči, kakor kar cerkev pravi: — toraj „tako bodi — Amen“.

(Konec prih.)

D o p i s i.

Iz Notranjskega koncem maja. Od vseh strani slovenske domovine prinaša „C. Glasbenik“ vesti o razširjanji cecilijanske ideje, o vseh njih trudoljubivosti posamnih rodoljubov, ki si prizadevajo verno ljudstvo privaditi zdravega okusa. Kjer se nahaja dobra volja in vstrajnost pri prvih in drugih, ondi se celó ponašajo z lepim vspehom. Pisalec teh vrstic bil jo slučajno navzočen pri spodbudnih opravilih o prazniku sv. Rešnjega Telesa v Hrenovicah. Čital je vže včasih o lepem petji ondodnem. A kar je tisti dan sam slišal, presevalo je njegovo pričakovanje. Lepo ubrani glasovi so z vsem navdušenjem prepevali slavo Najsvetejšemu. Pri rani neslovesni maši pelo se je vse v materinem jeziku. Pri velikem asistiranem opravilu pa v latinščini, katero so priprosti, temu jeziku neveščí pevci popolnoma pravilno in razločno izgovarjali. Kakor sem izvedel prednašala se je: Missa in honorem ss. Angelorum Cust. op. Schweitzer-jev. Za ofertorij in Agnus so pridejali: op. Rihar Sacris solemniis in Lauda Sion Salvatore. Za procesijo pa navadno: Pange lingua, in pri evangelijskih zapored: Sacris solemniis, Adoro Te supplex, Caro mea, Sit laus plena in sklepno Tantum ergo z Genitori.

Gredé med potjo (sicer ne zložno in gladko) prepevali so prav čvrsto in spodbudno slovenske evharistiške pesni večinoma iz Cecilije. —

Reči moram, da med veličastno Glorio, Credo in Agnus sem se spozabil meneč, da strežem v kaki veliki mestni cerkvi; tako točno, precizno in brez bojazni jih je prednašal pevski zbor.

Slišal sem, da so ti pevci izbrani iz vse obširne hrenoviške župnije in da se morejo večbati le ob nedeljah, ker delavniki jih zovejo k drugim opravilom. Posebno hvalevredno

je, da so med njimi ne samo dekleta nego i možje in mladenči. Vrli posestniki in roko-delci, ki imajo drugih stvari dosti, vender za ta lepi namen žrtvujejo še nedeljskega časa. — Poleg cerkvenih pesem pokazali so, da znajo i dokaj národnih, pošteno vedrilnih napevov, in obljubilo se jim je, da si bodo lahko priučili tudi šo več umetno zložnih, kar popolnoma odobravamo, da se druží „utile dulci“. — Ako se bodo tako različno zbrani pevci vedno držali gasla: Pevati v čast božjo ter se zložno podpirali, nadejati se jim je najlepšega vspeha. — Trudoljubnost gg. pevovodij našla je primerno plačilo v sedanjem napredku njijinega pevskega zbora. — Na zdar!

Iz Blagovice. Vsi vredniki ste si enaki. Vaša prva beseda je vselej: Zakaj ne pišete? in zadnja: Pišite! Da se Vam nekoliko oddolžim, náte ta-le skromni dopis. Najprej nekaj splošnega. Rad bi poročal, kako je s cerkvenim petjem v naši Moravski dekaniji, ali žalibog, da mi ni mogoče povsod o tem osebno se prepričati. Čujem le, da bode skoraj gotovo najbolje petje v Zagorji, kjer si tamošnji gospod kapelan Lesjak mnogo z njim trudi. V Krašnji je cecilijanec Ziherl več let opravljal službo organistovo, ter petje na pravo pot pripravil. V Moravčah ravno zdaj novi gospod nadučitelj Letnar okuša sladkosti in grenkosti, katere v začetku vselej spremljajo organista, ki se trudi pomesti s starim, nedostojnim pevskim inventarom. Pri drugih farnih cerkvah pa je večidel — abominatio desolationis. Orglavci so večidel samouki, ali pa taki, katerim se ne ljubi; in kaj morete od takih zahtevati? (Nekje je na sveti večer o polnoči med povzdigovanjem na orglah kukovica kukala! To je bilo veselje!) Sploh moram reči, kjer je orglavec izučen cecilijanec, ali učitelj, ki je navdušen za pravo cerkveno petje, in se ne boji truda, tam prodira cecilijanska ideja z elementarno silo. Naj bode v začetku oporekanje še tako veliko, kmalo nasprotni glasovi umolknejo.

Največa ovira reforme cerkvene glasbe pri nas je poslednjič le — denar. Po velicah farah so dohodki organistovi, posebno ako je združena cerkovnika in organistova služba prav dobri, tam ni težavno dobiti dobrega organista, učenca cecilijanske šole. Naravnost rečen, da se cerkveni predstojnik ne more opravičevati, ako v takih ugodnih okoliščinah ne poskrbi za pravo cerkveno petje, da se v cerkvi tudi na koru Bog časti, ne pa spačenemu okusu razvajanih ušes streže. Tù je potrebna neka strogost, — zelus domus Dei! Proč z vsemi posvetnimi ozirí! Aut — aut!

Drugače je na manjših farah; največkrat obojna služba cerkovnika in organistova komaj za enega človeka zadostuje, potem se ni čuditi, ako je vsak orglavec dober, če je tudi le samouk, da mu le orgle pojó. Iz več ozirov pa je boljše, da je organist oženjen, in zato mora imeti vsaj toliko plačila, da se zamore pošteno preživiti. Tù bode treba še marsikaj pomagati. Kjer se ne da drugače, lahko mu cerkveni predstojnik daje podporo iz dnevnih dohodkov cerkve, (saj tudi za cecilijansko šolo cerkve plačujejo), ali mu poviša druga plačila za pete maše, pri pogrebih i. t. d.

Marsikateri cerkveni predstojniki tudi premalo skerbe za pevski zbor. Sedanji svet je praktičen. Samo navdušenje za sveto stvar ne bode še dovolj izdalo, potreba je pomagati z gmotno podporo. Na deželi pevcev ne bodejte lahko dobili iz imovitejših hiš, menda jim je prenizko. Ker pa pevske vaje vselej, zlasti v začetku, mnogo časa vzamejo, je gotovo pravično, da se pevske moči kolikor mogoče nagradijo. Koliko se na deželi izmeče denarja za nepotrebni smodnik! Naj bi se obrnil za kor, stavim, da bi se storil velik korak naprej. Saj je vender cerkveno petje drugi pglavitni faktor liturgije, in ravno zato se primeroma tako malo stori in žrtvuje. Gotovo je bolje pri družih rečeh malo bolj stiskati roko, tukaj pa radodarno podpirati; potem se sme od pevcev tudi več zahtevati, in ne bodo se tako radi kujali.

Naj še kratko poročam, kako je s cerkvenim petjem v Blagovici. Pri nas začela se je reformacija pred tremi leti, ko je prišel za organista učenec cecilijanske šole. Rems se hvalevredno trudi in vspešno deluje.

Pevski zbor ni ravno močan (fara sama šteje le 1000 duš), ima 2 soprana, 2 alta, 1 tenor, 1 bas; toda pevci se z veseljem vdeležujejo mnogih pevskih vaj, kar je pglavitna

stvar. Za slovesne maše imajo 5 latinskih maš: 1. Foerster: Missa in hon. S. Caeciliae; 2. Schweizer: Schutzengelmesse in 3. Kind-Jesumesse, 4. Molitor: Missa in hon. Fidelis, 5. Joos Opus XI. enoglasna maša. Toliko latinskih maš za manjše zборе zelo zadostuje. Na poslednjo Joos-ovo mašo opozorim posebno pevovodje na deželi, ker je silno lahka, obsega le eno oktavo; tudi pevci, ki ne poznajo nobene note, se ji hitro priučijo. Introitus, Offertorium, in Postcommunio poje se večkrat koralno iz Graduala (Organum comitans). Včasih se jemlje iz „Cerkv. Gl.-a“ večglasni; obžalovati je le, da niso za vse praznike, in da so nekateri pretežavni za manjše zборе, ki niso popolnoma izvežbani.

Zato ravno tukaj izrečem posebno gorko željo do vredništva „Cerkv. Gl.“-ove priloge. Ako jo spolni, bode gotovo zelo vstreglo orglavcem po deželi. Naj prinaša „Cerkv. Gl.“ po vrsti za vse velike praznike (Festa I. Classis) lahke introite, offertorije in comunije za mešani zbor, take, da jih bodo tudi manjši pevski zbori na deželi lahko izvrševali. Ravno teh najbolj primanjkuje.

Pri neslovesnih mašah poje se izključno le iz „Cerkv. Gl.-a in Cecilije (iz katere pojó večidel vse pesmi) potem razne skladbe Foersterjeve, P. A. Hribarjeve, Sattnerjeve.

Začetek je storjen, petje se je vtrdilo in priljubilo; Bog pomози, da bi nikdar ne pešalo, ampak še napredovalo. L. Š.

R a z n e r e č i .

Sv. oče, Leon XIII. so namesto ranjcega kardinala Bartolinija pokroviteljem občnega nemškega Cec. društva blagovolili imenovati nj. em. kardinala Angela Bianchi.

— Preiskušnja orglavskih učencev ljublj. Cec. društva bode letos v petek, dné 13. jul. ob devetih, v šolskih prostorih, stari trg št. 13; sklep šolskega leta v soboto, dné 14. jul. z gimnazijo skup v stolnici. Prihodnje šolsko leto se začne 17. sept. ob desetih dop. sè slovesno sv. mašo v stolnici (z gimnazijo skup); popoldne ob treh pa se snidejo učenci v šolskih sobah.

— Preč. g. Adolfu Harmel, novemu dekanu komenskemu, poklonilo je „Cecil. društvo za goriško nadškofijo“ v dan njegove instalacije „kantato“, katero je uglasbil g. Danilo Fajgelj.

— Nek prijatelj glasbe v Londonu je izročil princu Wales-kemu 400.000 mark za zgradbo glasbene šole v Kensington-u. „Badischer Kirchensänger“ pa piše, da je v Mannheimu stavbarski mojster H. Bauer, nekdanji pevec Cecil. zbora volil 10.000 mark za vzdrževanje in povzdigo cerkvenega, zlasti koralnega petja v tamošnji cerkvi oo. jezuitov. Pač redki slučaj!

— Vis. čast. škofijski ordinarijat v Spiri je nastavlil za letošnje pastirske konference naslednje naloge: Liturgično petje. 1. njegov začetek, bistvo in namen; 2. Cerkevne določbe gledé petja pri liturgični slovesni maši (missa cantata), a) kateri teksti naj se pojó in b) v katerem jeziku? — 3. Dolžnosti župnikove gledé cerkvenega petja in pevske šole. Kako more in mora on vplivati pri izbiranju, pri vajah in predavanju cerkvenega petja?

☛ Kolikor mogoče vljudno prosimo vse one p. n. gg. prejemnike „C. Gl.“, kateri nam še niso poslali naročnine za letošnje ali za prejšnja leta, naj blagovolé to storiti, ker ima oskrbnništvo lista tudi svoje dolžnosti do tiskarne.

Pridana je listu 7. šte. v. priloge.

Odgovorni vrednik lista Jansz Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.